

in je pregnal Turke iz Džumaje. — Velika bolgarska armada pa je udarila po svetovno-prometni poti proti Carigradu ob železnici, ki veže Vzhod z Evropo. Vodi jo car Ferdinand. Prvi boj je bil pri Mustafa Paši, kjer so se Bolgari polastili turških pozicij. Velika naloga jih čaka sedaj pred Odrinom. Ker Turki niso znali, kje da bodo Bolgari prodirali, so zbrali svojo glavno armado kakih 40 do 50 kilometrov za progo Odrin—Kirkilise med Dimotiko in Burgasom, torej na vrhu trikota Odrin—Kirkilise—Burgas, da lahko po danem položaju operirajo. Turška armada je najbrže proti Kirkilisu, kjer se bijejo hudi boji med Bolgari in Turki (20.000 mož jih cenijo) že odposlala močno pomoč, da prepreči Bolgarom razbiti desno turško krilo. Sodi se, da je zbral Abdulah paša 1., 2., 3. in 4. turški armadni zbor v črti Odrin—Kirkilise in da razpolaga z 250.000 vojaki. Mesto Odrin obdaja 27 utrd, ki pa imajo dve napaki. Večinoma so namreč oborožene z zastarelimi topovi in leže le 3 do 4, največ 6 km pred mestom. Moderni oblegovalni topovi zato lahko obenem obstreljavajo utrdbe in mesto. Abdulah paša je zato

PAŠIĆ,
SRBSKI MINISTARSKI
PRESEDNIK.

ukazal graditi nove utrdbe, ki leže 8 do 10 km pred mestom. Teh novih utrdb res Turki v tem kratkem času niso mogli zgraditi popolnoma, a so le v stanu zadržavati infanterijo in kavalerijo in jih je mogoče osvojiti z navalom šele, ko jih kroglice iz modernih oblegovalnih topov porušijo. Kirkilise, kjer se zdaj bijejo boji, morebiti odločilni za celo vojsko, in ki leži 50 km od Odrina, je tudi močna trdnjava z utrdbami v okrožju 20 km.

Turki so ves čas v defenzivi. Iz Male Azije z vso naglico zbirajo vojake in jih pošiljajo proti Odrinu. Z Italijo so sklenili mir in se odpovali Tripolisu. Tako so zdaj „v prijaznosti“ z vsemi velesilami in imajo opraviti le z balkanskimi narodi. V ofenzivo je stopilo samo turško brodogradništvo, ki je odplulo v Črno morje, da napade bolgarska pristanišča. Turške ladje obstreljujejo Varno in Kavarno. Vojaškega uspeha pa na ta način ne bodo dosegli; gre jim le za škodo, ki jo narede sovražniku.

Zima je pred vrati in sili k odločitvi. Ves svet napeto sledi izidu te vojne, vprašujoč se, kaj donese bližnja bodočnost...

KRONIKA SPOMINA VREDNIH DOGODKOV IN NENAVADNIH VREMENSKIH RAZMER NA GORENJSKEM, POSEBNO V MESTU KRANJU IN OKOLICI.

Sestavil Ivan Ovin.¹ Priobčil dr. Fr. Stelè.

1810. Gospod Natalis pl. Pagliaruzzi, takratni maire (župan) mesta Kranja, je dal v tem letu popraviti pešpot s Pungrata (Baumgarten) po bregu do mlina Lajh in do pašnika Gmajna. Pot je že stara, a je tako razpadla, da ni bila več za rabo. „Vedno modri“ Kranjci so bili seveda proti popravi te poti, a precej prihodnje leto so morali spoznati, kolikega pomena je ta pot; ob požaru so mnogi meščani ravno po tej poti rešili svoje imetje, ker je bil vsled ognja vsak drug izhod iz mesta zaprt.

1811. Na veliki petek (12. aprila) je izbruhnil požar v Tržiču, ki je pokončal ves trg. Pri tem grozovitem požaru je izgubilo tudi več ljudi svoje življenje.

¹ Po deloma avtentičnih zapiskih, deloma po zanesljivih poročilih in samoopazovanju od l. 1810. do 1899.

Ivan Ovin, ki je spisal naslednjo kroniko, je bil rojen 15. decembra 1817 v Kranju št. 14. Izobrazil se je za graščinskega oskrbnika pri Pagliaruzzijih ter ostal od začetka pri njih na Golniku. Potem je šel v Radovljico, kjer je bil nad 30 let v službi zemljiške knjige, dokler ni stopil v pokoj in se nastanil do svoje smrti v Kranju, kjer je umrl 19. jan. 1901. — Kako daleč segajo starejši zapiski, katere je porabil, nisem mogel doznati; vsekakor jih je prav kmalu začel prepletati s spomini iz mladosti, kakor nam dokazuje že l. 1821. — Nemški original hrani njegova nečakinja Frančiška Ovin v Kranju, ki mi je tudi dovolila, da ga tu po slovensko objavim.

Na binkošno soboto (1. junija) je izbruhnil požar v Kranju na Glavnem trgu, odkoder se je z grozovito hitrostjo razširil na vse strani. Vse mesto z župniščem, župno in rožnivenško cerkvijo je zgorelo, ostal je le Pungrat in župnijska ulica. V župnijski ulici je pogorela samo hiša št. 16 (Paradiž). — Preden pa se je ogenj razširil po Kranju, se je vnela že tudi vas Huje in so bila hujanska poslopja prej pokončana kakor pa kranjska.

1816. Poletje je bilo mrzlo in mokro. Poljski priidelki so uspeli prav slabo. Dovažanje žita po Savi je bilo ovirano in se je baje več ladij potopilo. Na Kranjskem je nastala raditega velika lakota. Mernik pšenice je stal 7 fl. in mera slabega vina 1 fl. 20 kr.

1817. To leto je bilo jako rodovitno. Lakota in draginja je trajala še naprej, dokler se ni moglo za gotovo upati na dobro letino. Po žetvi je padla cena pšenice na 1 fl. 20 kr. mernik.

1821. Neke sobote tega leta zvečer, ko so se ravno končale litanije v farni cerkvi, je prišla čez Kranj huda nevihta. Jaz sem bil star takrat štiri leta in sem sedel v mraku pri mizi pri večerji. Hudo se je zabliskalo in obenem močno zagrmelo; vse to me je tako ostrašilo, da sem kar izginil pod mizo. — Takoj nato je nastal vrišč kakor ob požaru, in v rožnivenškem zvoniku so bili plat zvona. Kmalu nato

smo videli, da se dviga za farno cerkvijo dim. Strela je udarila v hišo na oglu, ki končuje široki del Mestnega trga; takrat je bila Galletijeva, sedaj pa je last notarja Globočnika. Strela je vnela streho. Šla je od dimnika skoz obe nadstropji v ogelno sobo v pritličju in je zadela takratno učiteljico markizo pl. Gozani, ki je vsled tega v osmih dneh umrla. Ogenj so kmalu pogasili. Zgorel je le majhen del strehe. Zanimivo je tudi to, da so se vse šipe v celi hiši razletele na drobne kosce, razen ene, ki ni dobila nobene razpoke. Ta šipa pa je imela na sredi luknjo, okroglo in veliko kot goldinar. Drugi dan, v nedeljo, je prišlo prav mnogo ljudi gledat hišo. Tudi jaz sem bil z očetom in materjo tam in sem vse sam videl; bil sem pod streho in tudi po sobah.

Letos je bil tudi kongres v Ljubljani. Zima je bila nenavadno mila; sneg ni bil večji kakor močna slana. — To leto niso

uspele limone v južni Italiji. Ker je bil pa shod vladarjev, ki so imeli mnogo spremstva, so potrebovali v kavarnah kakor v zasebnih hišah v Ljubljani veliko limon. Gosposka v Radovljici je poslala radi tega več zabojev limon iz rastlinjaka v Ljubljano. Dobila je zanje čez 500 fl.

1824. So zidali Italijani pokopališko kapelico.

1825. Pozimi je padel nenavadno visok sneg. Vse vrtno ograje pri hišah v Župnijski ulici in Pungratu so bile pokrite s sedem čevljev visokim snegom. Videla se je široka bela planota, iz katere so moleli vrhovi dreves kakor grmiči. Šel sem nekega jutra po polnarejeni poti v šolo, a ker se je medtem vdrl sneg s strehe, nisem mogel več domov, dokler ni prišel oče in mi pomagal skoz kupe snega.

Letos se je peljal skoz Kranj cesar Franc, in sicer s pošto. Prišel je iz Celovca. Šolski otroci, med temi tudi jaz, so bili postavljeni od pošte dalje med pristavami in vsak je imel zeleno vejico v roki. Morali smo klicati „vivat“, ker takrat nismo še poznali „živio“. Jaz cesarja nisem videl, pač pa njegov nos, ker se

BOLGARSKI CAR FERDINAND I.

nate stene na obeh straneh brez predmostja. Lok se je vzpenjal 15 sežnjev daleč. Močne kvadre so dobili iz loških kamenolomov. Na večer po polaganju vogelnega kamna je igrala godba ob različni razsvetljavi. Mnogo efekta so povzročile rakete, ki so s pokom popadale v globoki jarek. Bil je vesel večer, katerega se je udeležilo mnogo Kranjcev in tudi jaz.

1827. Spomladi so naredili nad kamenitim kokriškim mostom provizoričnega iz lesa, dokler niso za-

zidali jam na obeh straneh loka z lahko opoko. Potem so odstranili odre pod lokom. Pri vsej masivni zidavi je izgledal most radi velike vzpetosti loka kakor ozek pas, potegnjen čez brezno. Zidava je stala 20.000 fl. Meseca junija so se pokazali prav pomembni znaki pri mostu. Morali so zapreti pot čezenj in ga čuvati. Jaz sem šel 23. junija iz vojvodskega gozda ravno proti Žolarjevi hiši, z menoj je bil tudi oče. Naenkrat slišiva pok, da se je zemlja stresla pod nogami. Oče je dejal: „Sedajle se je pa most podrl.“ In kmalu se je pokazalo, da je govoril resnico. Okrajnemu komisarju, ki je povzročil zidavo mostu in jo tudi izpeljal, so pri-

GRŠKI KRALJ JURIJ.

je le toliko pomaknil iz kočije, da je mogel govoriti s Pagliaruzzijem in dekanom Sluga. — Korošci kakor tudi Kranjci so ob tej priliki prosili cesarja za cesto čez Ljubelj. Cesar je obljubil in tudi res so bili poslani na Ljubelj inženirji; naredili so načrte in proračune, toda ko so se pokazali stroški dveh milijonov, je vsa stvar za vedno potihnila.

1826. Velik cerkveni jubilej, ki je trajal pol leta.

Letos so izvedli tudi katastralnamerjenjain mapiranje posestev. Takrat so bile od štirih jutraj do večera vsak dan procesije in obiskovanje cerkva, na drugi strani pa so merjevci vse noči delali po gostilnah velikanski ropot, tako da so morala oblastva uvesti ob enajsti uri zvečer ponočevalski zvonec (Lumpenglocke).

Tega leta so zidali tudi kameniti most čez Kokriški graben nasproti Primskovemu, da se dobi tako zveza z kokriško cesto. Most je imel samo en lok in se je opiral na skal-

redili ravno v trenutku, ko se je zrušil most, podoknico k njegovemu godu. Ko sva prišla z očetom na prostor pred njegovo stanovanje, sva dobila še godbo tam.

1830. To zimo nam je sneg prizanesel do 22. januarja. 22., 23. in 24. pa je neprenehoma snežilo, tako da se je naletelo 6—7 čevljev snega. Sneg smo morali deloma spraviti s streh, deloma pa je sam zdrčal na tla. V župnijski ulici je padel sneg s sosednje hiše št. 18 ob 8. uri zvečer in je vtrl pri hiši št. 14 okna, ki so obrnjena na ulico, z okvirom vred; sneg je pokril polovico sobe. Ulica je bila tako napolnjena s snegom, da je pri pritlični hiši št. 14 ležal 2—3 čevlje nad višino kapa. Čez kupe snega se je uglasila pot, tako da so pozneje vozili s sanmi čez. Če se je videla skoz okno hiše št. 14 mimoidoča senca,

GRŠKI PEŠCI.

si moral stopiti prav pred okno in gledati kvišku, da si mogel videti noge mimoidočih. Spomladi pa je sneg izginil, a voda pri tem še ni preveč narastla.

Pri vojaškem naboru je nastal nemir; napadli so pisarne. Akti in stoli so leteli skoz okno.

1832. Bil je velik požar pod mestom v Kranju. Ogenj je pokončal vse spodnje mesto in se je raztezal do takratne hiše Fidela Bradaška, ki je tudi še pogorela. V višino Kranja, to je v zgornje mesto, je prišel ogenj le v Pungratu, kjer se je obzidni stolp vnel od goreče Pirčeve pristave in spravil v nevarnost tudi pungraško cerkev. Ogenj se je začel v savskem mlinu in prvi predmet, ki ga je pokončal, je bila mestna vodna sesalnica in tako je prišlo mesto še v večjo nevarnost, ker v vodnjakih ni bilo več vode, gnojnica pa je kmalu zamašila brizgalnice.

1833. Mila in suha jesen; do konca decembra nič snega.

1834. To leto zasluži iz več ozirov, da si njegove dogodke natančneje ogledamo.

K posebnemu vremenu tega leta sta pripomogla že jesen in december brez snega v prejšnjem letu (1833). V januarju sem se z očetom in bratom izprehajal pod Šmarjetno goro in sem nabiral razne pomladanske cvetke, v prvi vrsti velikonočnice. Cvetlični šopek, postavljen v vodo v kozarcu, je stal lahko ves januar zunaj, a voda ni zmrznila. Do 31. januarja ni bilo nič snega; 31. januarja in 16. februarja pa je snežilo, a ne veliko. Čebele so izletavale ves januar in so nabirale hrano po cvetočih cvetkah. Od 25. junija dalje Kokra ni več tekla in je z 9. julijem popolnoma usehnila. Skoro vsi studenci so se posušili, tako da tudi potoki niso več tekli, kar je povzročilo na več krajih veliko pomanjkanje vode. Jeseni so bile njive tako suhe, da smo se bali za ozimino. Le skromen dež 17. oktobra in pozneje gorko vreme je pomaglo žitu do kalí. Žito je razen ovsu prav dobro obrodilo. Košnja pa je bila radi suše slaba. Ko je cvetela ajda, so čebele veliko nabrale in bira voska kakor medu je bila prav bogata. Moj oče je zaslužil pri 11 panjih 44 fl. 20 kr. Vinska letina je bila kvalitativno kakor kvantitativno prav izvrstna.

Koncem leta je bila Kokra še vedno čisto suha, celo najglobokejši tolmuni, ki so obdržali do zime še kaj vode, so izgubili pod ledom zadnjo kapljico. Otroci so razbijali led in pobirali izpod njega mrtve ribe.

Tega leta so zidali sledeče:

a) Veliki, leta 1832. pogoreli mlin ob Savi v čisto novi konstrukciji: zidalo ga je imetništvo posestva Kieselstein.

b) Oni del zvonika farne cerkve, ki je nad prostorom za zvonove, in gotska z bakrom pokrita zvonikova streha. — Kot zanimivost je omeniti: Ko so postavljali oder, in sicer ko so neke sobote potegnili gor prvo oporo, je prišlo nekemu delavcu v glavo, da je nateknil na konec te opore ponošen bel slamnik. Drugi dan (v nedeljo) popoldne je nastala po božji službi silna nevihta. Strela je udarila v oporo, na kateri je bil slamnik, odtrgala je od njega slamnik in eno trsko, pokončala eno stran orgel, razbila kamenito podobo nad glavnimi vrati, izbrisala pozlatitev na banderu sv. Barbare in zažgala naglavno ruto pod zastavo sedeče žene. — Čudno je pri tem posebno, da so bili čopki pri zastavi, ki se jih je strela doteknila, tako napolnjeni z vodo, da je pritekla kaplja, če jih je kdo stisnil; o tem sem se prepričal sam.

Tega leta je posvetil škof tudi l. 1824. zidano pokopališčno kapelico, potem ko jo je po dokončanem zidanju kranjski dekan blagoslovil.

1835. Kokra je ostala še do 13. januarja suha, 16. januarja je nastopilo južno vreme. Tri dni je le pomalem deževalo, 20. januarja pa je prišla huda povodenj; 22. januarja je padlo nekoliko snega, ki je pa komaj tla pokril. Do 27. januarja se je menjaval dež s snegom in solncem. 11. maja je pogorela vsa Radovljica. Pogorel je tudi grad in cerkev. Nedotaknjena je ostala samo leotarjeva hiša (das Haus des Lebzelters), ki je bila pokrita z opeko. Štirinajst dni poprej je gorelo v Naklem; nato pa v Dupljah.

1836. Kolera v Kranju in okolici, posebno v Strazišču, Čirčičah, Šenčurju itd. V Kranju se je začela v juliju in divjala do konca avgusta. Največ je umrlo v Kranju 19 oseb en teden.

1837. Živinska kuga (vrančni prisad ali rumeni ovčec) v Kranju in Stražišču. V kranjskem župnišču je poginilo na tej bolezni okoli 20 lepih goved. Precej, ko se je bolezen pokazala, so odločili zdrava goveda od bolnih in jih spravili v leseni kolibi na Farovski loki blizu Save. Ta previdnost pa ni mogla zabraniti, da bi kuga ne izpraznila vsega župniškega hleva. Ravnotako je ugonobila kuga tudi vsa goveda v hlevu šmartinskega župnišča. V obližju obeh župnišč Kranj in Šmartno pa je poginilo samo nekaj goved. Meseca avgusta je nastala ponoči v Kanalski dolini na Koroškem strašna nevihta. Povođenj je naredila posebno veliko škode posestniku kanalskih tvornic. 8 fužin in 6 žag je bilo močno poškodovanih in osušenih, ker so bile struge popolnoma zasute in si je voda izkopala nov jarek čez polje. Vrhutega je odnesla voda posestniku tvornic še 20.000 lesa za žaganje.

Popisana nevihta je tu raditega zanimiva, ker se je razširjala tudi čez Gorenjsko. Noč je bila grozna, ker se je tako hitro drugzadruhim bliskalo, da je bilo nebo vedno v svetlem ognju. Padala je tako silna toča, da je razbila vse šipe na graščinskem cvetličnjaku v Radovljici. Toča je dosegla tudi kranjsko okolico, kjer je napravila posebno veliko škode na ravnodozorelem prosu in ajdovi setvi.

1839. Mila zima brez snega.

1840. To leto so kopali 20 sežnjev globoki vodnjak pri župni cerkvi v Kranju; uporabi so ga izročili l. 1841.

TURŠKI PEŠCI.

1842. Popolni solnčni mrk 8. julija med 6. in 7. uro zjutraj. Trajal je okoli dve minuti. Kakor se je solnce temnilo, tako je pojemala luč, vendar smo imeli do mrka vsaj slabo dnevno svetlobo. Z mrkom pa je nastopila naenkrat nočna tema. Videle so se vse večje zvezde. Osebe, ki so stale v bližini, je bilo le težko spoznati. Ptici so šli k počitku. Poletna vročina julijskega solnca, ki nastopi ob 6. uri, se je izpremenila ob mrku v hladen povev. Pare, ki so se že začele dvigati, je hlad zgostil, da je nastala megla, ki se je vlačila ob podnožju gora. Ko se je prikazalo solnce, je megla precej izginila.

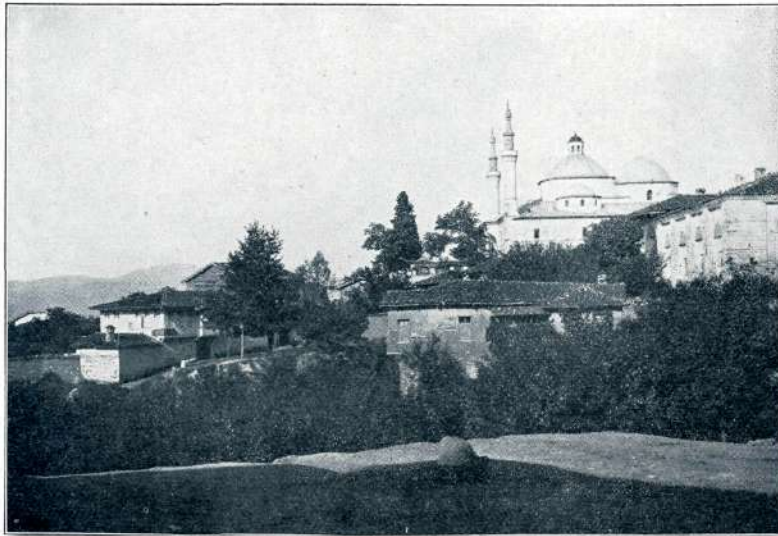
Dne 7. avgusta je prišla ob severnem gorovju taka nevihta s točo nad kraj Golnik, da je ljudje v tem kraju še ne pomnijo. Hudournik je pretel hišam. Poljski pridelki so bili popolnoma pokončani. Na njivah, kjer je rastlo prej proso in ajda, sedaj še slame niso dobili. Zdelo se je, da so njive nanovo zorane. Sadno drevje je izgubilo poleg sadja tudi liste in mnogo mladik. Tako močno je udarjala toča, da je odbila pol češplje, kot bi jo odstrelil, druga polovica je pa obvisela še na drevesu. Vsa tako poškodovana češpljeva drevesa so nanovo poglala in cvetela jeseni. Na notranjem dvorišču gradu Golnik je ležalo toliko toče, da jo je bilo mogoče še čez 4 dni, t. j. 11. avgusta, najmanj dva mernika dobiti, četudi so nevihti sledili vroči dnevi. Kranja ta nevihta ni zadela; tudi dežja ni bilo.

1843. To leto je prišel cesar Ferdinand v Ljubljano. Zato so priredili v reduti majhno razstavo. Tudi jaz sem jo obiskal. Zelo so občudovali neko srajco, ki jo je stkal neki kaznenec; razstavila jo je kaznilnica. Bila je iz enega kosa, brez šiva. Še celo gumbi so bili stkani in so se držali srajce brez šiva.

1845. Na sneg, ki je ležal že od zime, je padel 8. marca nov in

TURŠKI KONJENIKI.

ČORLU NA PROGI ODRIN.—CARIGRAD S SLOVEČO DŽAMIJO.

na tega veliki teden še večja množina snega, tako da smo ga imeli na veliko nedeljo (23. marca) okoli dva čevlja in je povzročal občuten mraz. Vrhutega je snežilo tudi na dan pred svetim Rešnjim Telesom (21. maja). Pri nekoliko više ležečem posestvu Turn pa je ponoči pred sv. Rešnjim Telesom močno medlo in sneg je tako založil sotesko med Turnom in Pred-dvorom, da so morali ljudje iti z lopatami odmetat sneg, da je mogla turnska gospoda v cerkev. Na dan sv. Rešnjega Telesa je bilo precej mrzlo. — Jesen in zima tega leta je bila skoz-inskoz gorka in brez snega.

1846. Tudi v začetku tega leta je bilo vreme jako milo. Celo zimo ni ležal sneg nikoli čez en dan. Januarja in februarja ter v prvi polovici marca je sijalo skoro vedno sonce. 5. aprila so se pokazali prvi klasovi pri rži in o sv. Juriju je bila vsa rž v klasju. 25. maja je cvetela že pšenica. Vsi poljski sadeži so dozoreli vsaj 14 dni prej kakor navadno. Mernik pšenice je stal 1-2 fl.

1847. Pomlad je bila pozna in hladna. Skoro vsa ozimina je pozebla. Jaro rž za setev je bilo težko dobiti in le za visoko ceno. Za mernik jare rži za setev so zahtevali 5 do 7 fl.; zato je ostala marsikaka njiva neposejana. Žito je dozorelo to leto 14 dni pozneje kot navadno. Razlika med žetvami l. 1846. in 1847. je bila $14 + 14 = 28$ dni ali okroglo en mesec, tako da je bilo med obema žetvama 13 mesecev. To in pa letošnja srednja letina je povzročila, da se je zaloga precej porabila. Cena pšenice je poskočila jeseni tega leta na 3 fl. mernik in še više. Nasprotno je pa to leto nenavadno bogato obrodilo sadje, kar je pospešil nekoliko hlad spomladi.

1848. Revolucijsko leto.

Splošni dogodki tega leta so itak iz občne zgodovine zadostno znani, zato so navedeni tu le nekateri krajevni dogodki.

20. marca se je ustanovila v Kranju narodna garda, bolezen na možganih, ki je mnoge napadla, drugi so pa morali radi ali neradi v neumni ples. Pravi pridno se je vežbalo in pridno se je pilo. S temi igračami so napravili marsikak delavnik in precej denarja. — Garda je stražila tildve leti, ko je obstojala, veliki teden božji grob. — Imela je tudi pohode za vaje, pravzaprav obiske k drugim gardam, tako dne 8. oktobra pohod v Ljubljano. Tam je imela vojaško mašo v Tivoliju in je bila nastanjena potem v štirih gostilnah, da si pogasi žejo. Drugi tak pohod za vajo je bil 10. decembra v spremstvu dekana Dagarina v Tržič, kjer je bral dekan gardi ob 8. uri sv. mašo. Pri vsej komediji naj

omenim samo godbo. Zbor je obstajal iz 21 godbenikov, večinoma še čisto mladih fantov, ki so pa izvrstno igrali. Na korist delavskih slojev pa to dragoceno rogoviljenje garde ni trajalo dolgo.

1849. 15. marca, praznik konstitucije v Kranju. Velika pojedina v prostorih kazine. Nazadnje se je spravilo precej šampanjca in zato jih je bilo precej „v rožcah“. Zvečer razsvetljava in obhod z godbo. — 16. sept. otvoritev Južne železnice od Celja do Ljubljane.

„VISOKA PORTA“ V CARIGRADU.

1850. Od 18. do 24. marca zelo gorko, a nato veliki teden (25. do 27. marca) precej snega. Toda ta sneg je skopnel še med velikonočnimi prazniki.

1851. 26. julija je nastal na severozahodni strani Jelovce, proti Radovljici, ob 2. uri popoldne grozen orkan, ki je šel čez Radovljico, Predtrg in okoliško polje. V spodnjem mestu v Radovljici je odkril tri hiše. Strešne deske je nesel čez hiše v mesto. Hudo je poškodoval tudi več streh iz opeke v mestu in slamnatih v Predtrgu. Na polju je podrl čez 100 kozolcev in tako pokončal veliko žita. Nato se je obrnil proti Kranju in tudi v okolici tega mesta je prevrnil več ko 100 kozolcev. V mestu je pokvaril več streh. Streho vodnega basina Škerlovec je odnesel; en del je padel na ulico, drugi del pa je nesel nad hišami čez vse mesto in ga zagnal v kokriško brezdno.

Po tridnevnem nenavadno deževnem vremenu je nastala 31. oktobra velika povodenj, ki se je 1. novembra le še povečala. Dne 1. novembra je priplaval proti radovljiškemu savskemu mostu les dveh podrtih mostov (selškega in ribniškega mostu), pozneje pa še lesovje velike shrambe za oglje na Savi, ki je plavalo v popolnoma črni vodi, za tem pa kolesje odpplavljene delavnice. Toda vsemu temu je kljuboval še l. 1850. zgrajeni radovljiški most, dokler ni prišlo okrog polne še masivno lesovje bleškega mostu. Ta napad je pa odtrgal že prej zelo omajani radovljiški most v dolgosti 5 johov. Ta povodenj je odnesla tudi most v Globokem in Podnartu, kakor tudi veliki kranjski savski most v dolžini 6 johov. Ker je bil tudi čirčički kokriški most nezanesljiv, so morali uporabljati potno zvezo z Ljubljano čez Mengeš.

2. novembra je padel precej visok sneg, ki ga je zapadel večkrat drugi, tako da smo vozili s sanmi neprenehoma od 2. novembra pa že čez sv. Jožefa (19. marca 1852.) To leto je ležal sneg v ravnini celih šest mesecev.

1852. 18. novembra je odnesla povodenj še en del kranjskega savskega mostu.

1853. Julija je nastala strašna nevihta s točo nad Kranjem in okolico in se je še ta dan dvakrat ponovila v silno velikem obsegu. V Stražišču, Kranju, Čirčičah, Primskovem, št. Juriju in na več krajih proti Kamniku je pokončala skoro vse poljske pridelke.

1855. Avgusta in septembra je bila zopet kolera na Gorenjskem. Kranj in okolica, št. Jurij, Primskovo, Predoslje, Preddvor, Bela, Cerklje in drugi kraji so zelo veliko trpeli. Kakor so pripovedovali, je bilo v Cerkljah en dan 17 mrličev pokopanih. Tudi radovljiški okolici kolera ni prizanesla. Posebno veliko sta trpeli Kropa in Kamna gorica. Mesto Radovljica in Predtrg tudi sedaj nista nič trpela, četudi se je bolezen razširila čez Begunje, Bled in dolino Kranjske gore.

1856. Cesar Franc Jožef je obiskal 18. novembra s cesarico Elizabeto Ljubljano, kjer je ostal tri dni. Jaz sem videl cesarski par večkrat. Na dan cesaričinega godu, 19. novembra, je bila velika pojedina v gradu. Na mizo je prišla tudi težka postrv iz Bohinjskega jezera. Slovesnosti so bile velike in vse razsvetljeno. Videli smo najrazličnejše uniforme, posebno visoke gospode z bogato z zlatom pretkanimi oblekami v spremstvu cesarskega para. Bil sem tudi pri gala-predstavi v gledališču. Pri tem mojem bivanju v Ljubljani se mi je zgodilo, ko sem prepozno prišel na prenočišče pri „Novem svetu“, da mi je posteljo

prevzel drugi in sem moral ostati do jutra deloma v gostilni Virant, deloma na prostem, kjer je bilo precej mrzlo.

1857. 7. marca je bil v Kranju tako močen potres, kot ga še ljudje ne pomnijo. Mnogo zidov se je razpokalo in so jih morali popraviti. Manjši sunki so sledili tudi 8., 9., 12. in 14. marca.

Leto je bilo zelo suho. Dežja ni bilo od Velike noči (12. aprila) do 24. maja. 24. maja je deževalo samo en dan, potem pa zopet do 1. avgusta nič. Tega dne je dež malo izdal. Potem zopet do 26. avgusta ni

ISA BOLETINAC, VODITELJ ALBANSKIH VSTAŠEV.

deževalo. Tudi dež tega dne ni bil veliko vreden. 18. septembra je bil zopet dež s hudo nevihto. Ta dan je ubila strela v Orehovljah 17 letno deklico in kravo, v Mavčičah pa 17 letnega fanta.

Ajda je dosegla komaj višino šestih palcev in ni skoro nič rodila. Vrhutega jo je zapadla 23. septembra slana, da je bilo slama celo za živinsko krmo preslaba. Posebno so trpela pred sušo plitva polja. Tako niso v Hujah, Klancu in Čirčičah skoro nič pridelali, ker so se vsi pridelki posušili. Tudi slame in mrve se je zelo malo dobilo. Živina je stradala in posestniki so morali število glav v hlevu zmanjšati. Graščina v Radovljici je dobila s svojega velikega travnika, ki ga ni mogla zadosti namakati, mesto navadnih 75 voz, samo 35 voz sena. Pomagati so si morali pri živinski klaji z drevesnim listjem. Seno so plačevali prihodnjo spomlad (1858) po 3 fl. cent. Ko so sejali ajdo, plug še do vlažnih plasti ni prišel.

Vsa tla so bila izsušena. Luža za napajanje živine na „grofovi planini“ v Jelovci, kjer ni še nikoli vode zmanjkalo, se je julija in avgusta posušila, tako da so morali pasečo se živino vsak dan dve uri daleč na neko drugo planino goniti napajat. — Čebele skoro celo leto niso dobile paše in so le poredko kdaj rojile. Tudi ob času tako težko pričakovanega ajdo-

vega cvetu ni bilo paše, tako da je mnogo čebel zapustilo panje in pomrlo. Čebelarji so imeli velike izgube. Med, ki so ga pridelali, še desetine ni znašal od onega, kar so ga zdajali čebelam. Vrhutega so imele čebele okoli Kranja polno gnile zalege.

27. julija je bila otvorjena Južna železnica od Ljubljane do Trsta. (Konec.)

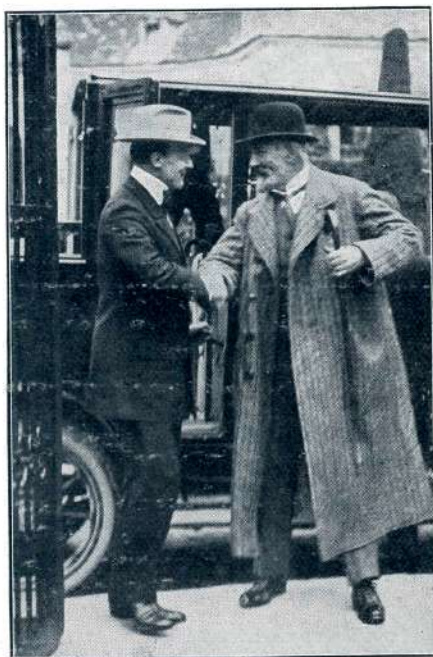

Časnikarstvo.

Na predvečer I. hrvaško-slovenskega zbora v Ljubljani so se zbrali katoliški časnikarji glavnih glasil Hrvatske Stranke Prava in Vseslovenske Ljudske Stranke pod predsedstvom dr. Žitnika ter po temeljiti debati sprejeli soglasno sledečo resolucijo: „Katoliški časnikarji, pripadajoči Hrvatski Stranki Prava in V. L. S., zbrani 19. t. m. na sestanku v Ljubljani,

seboj in se z informacijami podpirajo. V ta namen naj se časnikarji V. L. S. in Stranke Prava vsako leto po potrebi shajajo. Izvedejo naj se priprave za skupno hrvaško-slovensko pravaško časnikarsko organizacijo.“

Naše slike.

AVSTRIJA IN NEMČIJA:

Nemški državni kancelar Bethmann-Hollweg na obisku pri grofu Berchtoldu, avstro-ogrskega ministra za zunanje zadeve.

izjavljajo, da smatrajo enotno smer v časopisju, namenjenem somišljenikom obeh strank, za potrebno in so se korektno zedinili v tem, da postopa 1. njihovo časopisje glede političnega državnopravnega programa odslej popolnoma edino. 2. V kulturnem in socialnem oziru stoji to časopisje na katoliški kulturni bazi. Odločno je odklanjati vsako svobodomiselno kulturno bojno strujo. Ljudstvo je treba tudi v političnem izobraževanju navajati na zahteve krščanske morale. Svobodo vere in Cerkve, krščanski značaj zakona in krščansko vzgojo v šoli je vsekdar odločno braniti, spoštovati pa je sploh vsako pozitivno versko naziranje. 3. Časnikarji obeh strank naj iščejo stika med

Smirnova slika „V grobnici“ je tipična za grško-iztočni slog, ki ga od Rusov goji tudi Vasnecov. Resna, mistično navdahnjena je ta umetnost, obrazi kakor iz drugega sveta, a polni miline (str. 397).

Alkoholizem je demon našega stoletja. Francoz Legrain je v svoji skupini izrazil vse gorje, ki ga širi prodaja alkoholnih pijač (str. 405). Brez srca stoji pri mizi rejeni prodajalec strupa, ki toči na Francoskem razširjeni absint, neko močno, rumenkasto žganje, dišeče po janežu. Kdor se tej pijači vda, postane tako strasten pijanec, da se težko zopet odvadi. Zato je Belgija prepovedala izdelovati in uvažati absint. V Parizu ga pa v sodih vozijo po mestu v veliko škodo vsega prebivalstva. Nesrečna žena in jokajoči otrok ob strani v deliriju besnečega očeta sta pravi podobi bede, ki jo povzroča alkoholizem.

Današnja številka je posvečena balkanskim dogodkom, o katerih govorimo na drugem mestu. „Visoka porta“ (str. 430) so ona vrata pri državnem uradu, od katerih je dobila svoje ime turška vlada sploh. Isa Boletina (str. 431) je vodil albanske vstaše v boju proti mladoturški vladi. Omahoval je, kam bi sedaj krenil, a se je odločil, da pomaga Srbom proti Turkom. Baje so ga te dni ubili.

Zadnja poročila z bojišča so uničevalna za Turka. Bolgari so vzeli Kirkilise po grozno krvavem boju in sedaj napadajo odrinske utrdbe. Srbi so vzeli Kumanovo in Prištino. Kosovo polje, pred šestimi in pol stoletji prizorišče srbskega poraza, vidi danes Srbe zmagoslavne. Srbi in Bolgari gredo že nad Skoplje. Črnogorci so vzeli utrdbo Taraboš in vsak čas pridejo v Skader. Turška moč se lomi pod silnimi udarci. Pri Odrinu stoji v boju več kot pol milijona mož. Boji so krvavi, število mrtvih in ranjencev veliko.

Nemški državni kancelar Bethmann-Hollweg je obiskal avstrijskega zunanjega ministra grofa Berchtolda na njegovem posestvu (str. 432). Grof Berchtold je takoj nato odpotoval v San Rossore obiskat italijanskega zunanjega ministra San Giuliana, ruski zunanji minister Sasonov je pa bil v Londonu, Parizu in Berlinu (Dunaja se je ognil). Ko so pa diplomati sklepali o miru in premišljevali, kako bi Turčijo varovali, je bruhnil požar, ki ga nihče ne more pogasiti.

KRONIKA SPOMINA VREDNIH DOGODKOV IN NENAVADNIH VREMENSKIH RAZMER NA GORENJSKEM, POSEBNO V MESTU KRANJU IN OKOLICI.

Sestavil Ivan Ovin. Priobčil dr. Fr. Stelè.

(Konec.)

1859. To leto so umrli v Radovljici v teku šestih tednov Vincencij grof Thurn, njegova soproga Jožefa in njegova sestra Frančiška grofica Thurn.

25. julija je prišel od zahoda sem čez Čirčiče orkan, ki je v okolici vasi podrl in izdrl več smrek.

1860. V noči od 31. maja na 1. junija je nastal v Kranju na pristavah ogenj in je pokončal v vrsti kizelštajnske pristave osem pristav, tri tedne pozneje je pogorela zopet ena pristava.

1862. Septembra sta pogoreli dve veliki pristavi.

varnost za celo mesto, ki se je nanjo le s strahom mislilo.

1866. Meseca julija je gorelo v Stražišču. Tedaj je pogorelo več kmečkih posestnikov. Pozneje, novembra, je pa pokončal ogenj pri močnem viharju vso ostalo vas Stražišče. Ta ogenj je prizanesel le nekaterim na samem stoječim bajtam.

1869. Jeseni so začeli zidati železniško progo Ljubljana—Trbiž.

18. oktobra je bila huda nevihta, padel je sneg in čez noč je nastala nenadoma povodenj, ki je pri zidavi proge med Podnartom in Kranjem odnesla čez 200 na savskem bregu ležečih vozičkov. Dne 27., 28. in 30. oktobra je zopet padal sneg, ki je pokril zemljo okoli dva čevlja visoko. Od 1. novembra dalje zopet hud mraz; v decembru je precej snežilo, kar je močno oviralo dela na progi.

1870. Meseca januarja je večkrat snežilo. Poleti je bilo navadno vreme, decembra pa je zopet zelo snežilo, kar je oviralo promet na začetkom decembra odprti progi Ljubljana—Trbiž. O Božiču je bilo jako mrzlo.

1871. Zgodnja pomlad. V začetku novembra je padel sneg, sicer le nekaj palcev visoko, nato pa je nastopil hud mraz (10—12°R.), ki je trajal do konca decembra.

1872. Pri nizkem snegu iz novembra je trajal decembrski mraz še do 6. januarja. Dne 6. januarja ob 2. uri popoldne je pa mraz ponehal. Jelo je deževati. Zemlja je bila trdno zmrznjena, zato so bili manjši jarki precej prenapolnjeni, posebno je izstopil potok Blatenca, ki pride od Begunj, in preplaval okolico radovljiško in leško. Okoli polnoči od 6. na 7. januarja je bila hiša in ovčja staja Legatova v Lescah v vodi; v staji je utonilo 20 ovac. Leška cesta

je bila pri Radovljici močno razkopana in pri Predtrgu pretrgana. Iz Radovljice je bilo mogoče v Lesce samo čez polje. Voda se je stekala v jarku Dol in je raztrgala na južnem koncu Radovljice okoli 15 sežnjev daleč progo; relze so visele v zraku kot kak most na verigah. Podobna povodenj je nastala tudi čez osem dni, in je zopet pretela progi. Da so obranili progo, so izdali precej denarja.

1873. Mrzla zima, brez snega.

1874. To leto so začeli zidati trdnjavo (Brückenkopf) za zopetno zidanje leta 1827. podrtega kamenitega mostu čez Kokro pri Primskovem. Delo je bilo pretrgano, ker je podjetje finančno propadlo.

1875. Zopet so začeli zidati trdnjave za kokriški most kakor tudi dovozno pot čez kranjske njive.

ULICA V ODRINU.

1864. 29. junija je padlo veliko snega v gorovju, tako da je postalo v nižavi tako hladno, da smo morali v zimskih suknjah hoditi okoli.

Ta dan je obiskal ljubljanski „Južni Sokol“ v svojih slikovitih nošah Kranj.

1865. Dolgo trajajoča zima. Spomladi je snežilo, sicer ne po veliko, toda vsak dan do 3. aprila. Zemlja je bila do tedaj vedno trdno zmrznjena. Meseca maja pa je nastala nenavadno huda vročina.

Pozno jeseni tega leta so pogorele v Kranju še ostale pristave, in sicer: Šavnikova, obe pristavi med cestami in cela vrsta pristav ob cesti proti Fidru. Požar je zahteval tudi štiri človeške žrtve. S tem zadnjim in največjim ostankom še obstoječih lesenih pristav je izginila do sedaj vedno preteča ognjena ne-

1876. Sestavljanje novega kokriškega mostu (železna konstrukcija) za zvezo kokriške in šenčurške ceste in otvoritev mostu za promet.

1883. Mesec julij zelo vroč. Že časopis je zaznamoval 4. julija rastočo vročino, ki je trajala v dneh cesarjevega bivanja na Kranjskem do 15. julija. Posebno vroče je bilo tiste dni, ko je bil cesar v Ljubljani. Na dan, ko je potoval cesar v Kamnik, Kranj, Lesce, Begunje in Bled (16. julija), je vstal že zjutraj mrzel veter, ki je vzdignil okoli poldne nevihto. Pri močnem dežju je prišel cesar v Kranj. Ob nevihti se je peljal z železnico v Lesce, odtod v Begunje in dalje na Bled. Proti večeru so bile že vse gore, celo nižji hrbti do dna pokriti s snegom, tako da so bili kresovi na parobkih močno ovirani. Ko so se peljali čez jezero k cerkvi na otok, so morali vzeti cesar in spremstvo plašče v ladjo. 17. julij (odpotovanje cesarjevo) je bil sicer jasen in zelo mrzel. To leto je umrl v Kranju knezoškof Vidmar.

1885. Zidanje nove okrajne ceste proti Čirčičam. 1. septembra in 9. oktobra povodenj.

1886. Pozno spomladi padli sneg je povzročil radi svoje teže mnogo škode v gozdovih, posebno so trpele smreke in borovci.

1887. Zgodnja zima. Od 10. oktobra dalje viharno vreme. V gorah sneg, 1. novembra povodenj, posebno Kokra je narastla. Stranska poslopja mlina Lajh so bila v veliki nevarnosti in so se morala izprazniti. Kolo in mašinerija za izdelovanje cvekov je bila s poslopjem vred odplavljena. Vsa zima je bila neprijetna.

1888. 6. novembra je padel sneg, nakar je nastal hud mraz (7—90 R.). V enem tednu je sneg skopnel. Potem pa je nastopilo tako milo vreme, da so se solnčile že muhe na zidu.

1889. 4. januarja malo snega. 11. januarja ga je padlo 23 cm. Od 23. do 30. januarja mrz od 3 do 120 R. 3. in 4. februarja 30 cm visok sneg, mrz je

BOLGARI ŽENO TURŠKE VJETNIKE
V STARO ZAGORO.

nato narastel do 80 R. 9. februarja 'nevihta s snegom. 11., 24. in 25. februarja mrz od 10—110 R. 18. in 19. marca mrz od 6—70 R. 22. marca nevihta od Triglava sem čez Karavanke. 16. aprila je padel 10 cm visok sneg. Dnevi nato so bili lepi a vetrovni.

1890. Meseca avgusta je nastal hud vrtinčast veter, ki je napravil veliko škode v parku Tivoli pri Ljubljani. Najmočnejša listna kakor iglasta drevesa, 24—30 palcev debela, so bila ali izrvana ali pa zlomljena. Mnogo teh dreves je bilo zvitih kakor trta in podrtih. Ravnotako je pokončal več lepih drevesnih skupin v vrtu Tivoli. Istotako je bila škoda velika v Latterman-novem dvorcu, kjer so bili nekateri drevesni redovi tako pokončani, da sploh ne preostaja drugega, kakor da se zasade nanovo.

Orkan je šel mimo Kranja, pa ni napravil tu nobene škode, samo na polju je prevrnil par kozolcev. Pri Struževem je izdiral sadna drevesa. Obrnil se je nato proti Kamniku, kjer je pri Križu in Podgorju podrl več kozolcev.

Jesen je bila zelo suha in zato je od ozimine vzkalilo le nekaj zrnov. Večina pa je kalila šele po nekem poznem dežju v oktobru. Te kali pa je zapadel 28. oktobra sneg, nakar je nastopil mrz in to je povzročilo, da je setev pozebla.

1891. Ker je ozimina pozebla, so morali posejati spomladi jaro žito. Več posestnikov se je pa zaneslo na to, da bo pozeblo žito še porastlo in zato niso posejvali. A ozimina se ni hotela popraviti in je bila tako žetev kaj neizdatna.

Vpliv vremena zadnje jeseni in nato zime kakor tudi slaba letina v nekaterih krajih sta povzročila naj-

MAKEDONSKA ZASTAVA:
„SVOBODA ALI SMRT“.

BOLGARSKI VOJAŠKI NOVINCI.

prvo lakoto v Rusiji, potem pa še v nekaterih krajih Ogrske in Galicije, vobče pa draginjo. — Popravljali so farno cerkev v Kranju. — Jesen je bila mila in do konca leta nič snega. Mraz tako neznamenit, da zemlja ni nikoli trdno zamrznila.

1892. Milo vreme prejšnjega leta je trajalo še do 5. januarja. Ta dan je padel prvi sneg in nato še večkrat po prav veliko. Dne 21., 22. in 23. januarja hud mraz od 9—17½° R. pod 0. Dne 18. februarja vihar s snegom. Od 3. marca dalje velik mraz od 6—10½° R. Dne 11. marca je padlo nenavadno veliko snega. Višina snega je bila 65—75 cm. Ta sneg je padel večinoma ves v marcu, tako da je bil ta mesec najbolj snežen v celem letu.

1893. Otvoritev kočevske železnice. Poleti silna suša. Krme je manjkalo po celi Evropi, zato se je število govedi zmanjšalo, nakar je sledila mesna draginja prihodnjega leta. V Rusiji velika lakota.

1894. Meseca junija je bila otvorjena železnica v Novo mesto. Na Kranjskem zelo dobra letina.

1895. Ostra in dolga zima; večkrat je prav močno snežilo. Koncem marca je bila zemlja še vsa s snegom pokrita. V noči od velike nedelje na velikonočni ponedeljek, t. j. 14. na 15. aprila, o polnoči in po polnoči močni potresni sunki. Posebno Ljubljana in okolica sta veliko trpeli. Najhuje so občutili potres v Vodichah, a tudi v Mengšu se je podrlo nekaj stro-

pov. Mnogo hiš v Ljubljani in na deželi so morali do tal podreti. Ravnotako so veliko trpela javna poslopja, šole in cerkve. V Ljubljani so morali zvonike pri šentjakovski, trnovski in protestantovski cerkvi podreti. Na vseh trgih (na šolskem, Starem, Trnovskem in Kongresnem trgu) v Zvezdi in Lattermannovem drevoredu itd. so bile narejene barake za prebivalce po potresu poškodovanih hiš. Ker na stotine barak niso mogli tako naenkrat narediti, so poslali z Dunaja vojaške šatore. Mnogo rodbin se je nastanilo tudi v železniških vozovih na južnem in na Rudolfovem kolodvoru. Dokler ni bilo v barakah pripravljeno za kuhanje, so si pomagali s tremi kuhinjskimi vozovi z Dunaja.

Mnogo ljudi je zapustilo Ljubljano in se preselilo v Kranj, Radovljico, Bled in druge gorenjske kraje. V Kranju potres ni bil tako hud, vendar pa je več hiš dobilo razpoke. Več so jih morali zvezati. Dimniki so se podirali. Manjši sunki so se ponavljali v manjših in večjih časovnih razdaljah še skoz celo leto.

Kranj je dobil l. 1894. gimnazijo, in še tisto leto so odprli dva razreda. Leta 1895. bi se bila imela zidati gimnazija, a radi potresa so preložili zidanje na drugo leto. — Prihodnja zima je bila skoro brez snega, suha in razmeroma mila.

BOLGARSKA PEHOTA V TABORIŠČU.

1896. Začetek zime 1895—96 je bil zelo mil, ležalo je le malo snega, in tako je ostalo do konca februarja, ko je padlo nekoliko snega. Splošno je bila prva polovica leta bolj suha, kakor vlažna; navadno je bilo nebo jasno ali pa lahko prevlečeno. Poljski sadeži so jako dobro uspeli. Meseca julija je bilo vroče, a od avgusta dalje so prišle nevihte in mnogo padavin. Že avgusta je nastala povodenj. Tako je bilo deževno, da je žito v kozolcih kalilo. A vsak mesec je moča še privzemala. Pozna jesen in zima sta bili jako mili, a vlažni in nezdravi. Tisto malo snega, kar ga je bilo, se je tako hitro stalilo, da je ostala zemlja zvečine brez snega. Pri avgustovih nevihtah moram omeniti strelo v Pučnikovo hišo v Kranju, ki ni nič škodovala, dalje strelo v neko hišo v Struževem in v neki kozolec na šmartinskem polju, katera zadnja predmeta sta pogorela. Dne 20. oktobra je nastala nenavadno velika povodenj, kateri je sledila v noči od 23. na 24. oktobra samo za spoznanje manjša.

ABDULAH PAŠA.

To leto se je zidalo gimnazijsko poslopje in šolsko poslopje v Pungratu, ki bo služilo potem, ko izpraznijo sedaj za gimnazijske razrede rabljene sobe v ljudski šoli, za špital. Novemu šolskemu poslopju se je morala umekniti stara monumentalna lipa.

1897. Dne 18. septembra otvoritev in blagoslovljenje novega gimnazijskega poslopja. Bogata letina za med. Začetek zime 1896—1897 je bil mil. Vso zimo je padlo jako malo snega; mraz je bil zmeren. Tudi jesen in zima sta bili mili in malo snega. To leto je bilo zelo malo sadja, ki je bilo torej jako drago.

1898. Mrzlo in mokro poletje. Šele po kresu je nastopilo boljše, deloma vroče vreme. Jesen je bila lepa in topla. Zima do konca leta mila in brez snega. Leto je bilo še dosti rodovitno za sadje. Prva slana je padla 20. novembra. Zadnja dva meseca sta bila mila, a v toliko neprijetna, ker je skoro vse dni ležala gosta megla in je napravljala zrak nezdrav. Oktobra je bila v Kranju birma; obenem se je posvetila tudi z veliko slovesnostjo gimnazijska kapela. Proti koncu leta je nastala peresna vojska med Tom. Pavšlarjem in občinskimi zastopom radi naprave vodovoda za mesto. Lesena Cofova restavracija na Šmarjetni gori, takozvano „Cofišče“, je spomladi popolnoma pogorela. — Kranjski kolodvor se razširi. V mestu se ustanovi godba požarne brambе.

1899. Po mili zimi je nastopil v marcu hud mraz in za tem mokro, hladno poletje. Nekaj vročih dni je

BOLGARSKI PEŠCI V STRELNIH JARKIH.

bilo le v juliju in avgustu, potem pa zopet slabo vreme. Zato je bila pa pozna jesen nenavadno lepa. Nastala je velika suša. Tako malo je bilo vode, da bi se bila Kokra kmalu posušila, ker so se posušili nekateri studenci. V več vodnjakih je zmanjkalo vode. Prva slana je bila 9. oktobra, prvi sneg 7. decembra, potem zmeren mraz do Božiča. Konca sveta, kakor so se ga za 13. novembra bali, ni bilo.

Pogorelo „Cofišče“ so zopet sezidali iz kamna. — Rojstna hiša knezoškofa Vidmarja, sedaj Pavšlarjeva last, je bila popolnoma podrta in odstranjena (imenovala se je „Zvonarija“). Ko so izkopali tlak, so našli več zlatokovanih predmetov. Bogve, pred koliko stoletji so bili tu zakopani! Jeseni so bili cesarski manevri na Koroškem, katerih so se udeležile naše čete.

NA BOLGARSKI BOJNI LADJLI.